

Vega kommune

Kommuneplanens samfunnsdel 2025-2036

Kapittel 9 Samfunn og utvikling

Innhold

1.	Innledning og avgrensning	3
2.	Lovhjemmel	3
3.	Aktører	4
4.	Nå-situasjonen	5
5.	Utfordringer	6
6.	Muligheter, innovasjon og handlingsrom	7
7.	Delmål med tilhørende strategier	7

1. Innledning og avgrensning

Samfunns- og utviklingstjenestene består av en rekke samfunnskritiske og lovpålagte oppgaver og tjenester til innbyggerne, bedrifter og institusjoner. Samfunn og utvikling er også en støtte til og et premiss for alle andre typer tjenester som kommunen leverer. Hensikten med dette kapitlet er:

- En oversikt og en kunnskapsbank for politikere, administrasjon og andre aktører over tjenestene, ressursbruken samt utfordringer innen enhetens ansvarsområder
- Å planfeste politikk for videreutvikling av tjenestene

Enhetsleder for samfunn og utvikling er en del av kommunedirektørens ledergruppe og er en viktig rådgiver for sistnevnte i strategiske og virksomhetskritiske saker som krever helhetlige vurderinger.

Kommunale anlegg og infrastruktur behandles i detalj i neste kapitel. I dette kapitlet ivaretas de mer prinsipielle sidene ved forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling (FDVU).

2. Lovhjemmel

Tjenestene er regulert av et høyt antall lover og forskrifter. Listen nedenfor synliggjør kompleksiteten og kompetansekravene. De viktigste lovene og forskriftene er:

- Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven)
- Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven)
- Lov om planlegging og byggesaksbehandling (PBL)
- Lov om folkehelsearbeid (folkehelseloven)
- Lov og Forskrift om offentlige anskaffelser
- Forskrift om byggesak (byggesaksforskriften)
- Lov om egedomsregistrering (matrikkellova)
- Forskrift om eiendomsregistrering (matrikkelforskriften)
- Forskrift om miljørettet helsevern
- Lov om jord (jordlova)
- Lov om viltet
- Lov om konsesjon ved erverv av fast eiendom mv. (konsesjonsloven)
- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven)
- Forskrift om forurensning
- Lov om kommunale vass- og avløpsanlegg (vass- og avløpsanleggslova)
- Forskrift om vannforsyning og drikkevann (drikkevannsforskriften)
- Lov om kulturminner (kulturminneloven (kulturmiljøloven))
- Lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven)
- Lov om friluftslivet (friluftsløven)
- Lov om havner og farvann (havne- og farvannsloven)
- Lov om vegar (veiløven)

- Lov om motorferdsel samt forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag
- Lov om tilsyn med elektriske anlegg og elektrisk utstyr (el-tilsynsloven)
- Lov om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgaver (brann- og eksplosjonsvernloven)
- Lov om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. (arbeidsmiljøloven)
- Lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret (sivilbeskyttelsesloven), samt forskrift om kommunal beredskapsplikt
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (Internkontrollforskriften)
- Forskrift om sikkerhet, helse og arbeidsmiljø på bygge- eller anleggsplasser (byggherreforskriften)
- Forskrift for badeanlegg, bassengbad og badstu m.v.
- Forskrift om sikkerhet ved lekeplassutstyr
- Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v.
- Forskrift om tekniske krav til byggverk (Byggteknisk forskrift TEK17)

Samfunn og utvikling leverer tjenester også til skolen, barnehagen, omsorgssenteret, verdensarvsenteret og de andre formålsbyggene. Det innebærer at enhetens utredninger må tilfredsstille særskilte krav i en rekke sektorlover.

Tjenestene må også leveres innenfor bransjevise regelverk som gjelder næringslivet i kommunen.

Vegaøyen verdensarv medfører at Vega kommune forholder seg til forpliktelsene som følger med innskrivingen på UNESCOs verdensarvliste. Samfunns- og utviklingstjenestene er de av kommunens tjenester som er sterkest berørt av at Vegaøyen er innskrevet på listen.

3. Aktører

Følgende aktører er sentrale for gjennomføringen av kommunens tekniske tjenester med tilhørende ansvar:

- Vega kommune med folkevalgte, administrasjon og underlagte enheter
- Nasjonale og regionale fagmyndigheter (Mattilsynet, Kystverket, Statens vegvesen, NVE, Statsforvalteren i Nordland, Nordland fylkeskommune)
- Sametinget
- Stiftelsen Vegaøyen verdensarv
- Kommersielle entreprenører og utbyggerinteresser
- Leverandører av kommersielle tjenester til Vega kommune
- Næringslivet lokalt og regionalt, herunder også primærnæringene
- Alle typer samferdselsaktører
- Jakt- og fiskeinteressenter (grunneiere, utøvere)
- Innbyggere

- Eiere av boliger og infrastruktur som ikke bor i kommunen
- Lag og foreninger
- Samarbeidskommuner og regionale samarbeid og oppgavefelleskap
- Vannområdene Vefsnfjorden-Leirfjorden og Bindalsfjorden-Velfjorden, samt Vannregion Nordland

4. Nå-situasjonen

Tjenestene omfatter følgende fagfelt og oppgaver:

- Plan- og byggesaker
- Eiendom, oppmåling og kart
- Boligutviklingen i Vegasamfunnet, både fritids og helårs
- FDVU av kommunalt eid boligmasse, formålsbygg, veier, parkering, havner, parker, nærmiljøanlegg, idrettsanlegg og annen infrastruktur
- Reiselivets infrastruktur og statlige sikrede friluftsområder (SSFO)
- Renhold av formålsbyggene
- Kommunale tomter
- Eiendomsskatt og kommunale avgifter (grunnlag for innkreving)
- Vann og avløp
- Varsling 24 (kommunens varslingssystem ved hendelser)
- Tømming av slam/septikk (herunder ekstern leverandør)
- Havnedrift
- Forvaltning av kommunalt farvann
- Samfunnssikkerhet og beredskap
- Verdensarv og kulturminner/kulturmiljøer
- Næringsutvikling
- Forurensning
- Kirkegårder
- Viltforvaltning
- Prosjektledelse
- Tilsyn, stikkprøver og ulovlighetsoppfølging

Samarbeid med andre kommuner:

- Avfall og renovasjon (Søndre Helgeland Miljøverk IKS, SHMIL)
- Landbruk (Sømna landbrukskontor om interkommunalt samarbeid)
- Eiendomsdrift
- Slamtømming
- Brann, redning, feiing og branntilsyn¹

---

¹ Vertskommuneavtale med Brønnøy. Vega kommune er ansvarlige for fysiske lokaler og utstyr. Brønnøy kommune ivaretar arbeidsgiveransvaret for branntabletene.

5. utfordringer

Samfunn og utvikling leverer til innbyggernes tilfredsstillelse. Det er uansett en del underliggende utfordringer som bør tas tak i på en planmessig måte. Disse er:

- Kompleksiteten og variasjonen som tjenestene innebærer, krever svært ulik kompetanse hos de ansatte og er ressurskrevende. Kravene er tilnærmet de samme i alle kommuner. Vega kommune er for liten til å etablere robuste fagmiljøer på alle områdene. Vi er sårbare med hensyn til ledelse og forvaltning fordi mye kunnskap og håndteringsevne er samlet hos et fåtall personer.
- Organisasjonens størrelse medfører at den ikke har innebygget robusthet til å håndtere faglige komplekse saker og enkelte lovpålagte endringsprosesser.
- Utdatert lokalt planverk, herunder kommuneplanens arealdel og vedtatte reguleringsplaner.
- Objektivitet og habilitet i myndighetsutøvelse og ved forvaltningsvedtak er ofte en utfordring. Vegasamfunnet er lite. Familiebånd, partnerskap og vennskap går på kryss og tvers gjennom hele lokalsamfunnet.
- Kommersiell bistand ved hendelser og umiddelbare behov må i mange tilfeller hentes fra fastlandet. Det innebærer lang leveringstid og høyere kostnader enn for andre kommuner. Innkjøp av bistand utenfor ordinær arbeidstid er tidvis krevende.
- Vegaøyan Verdensarv er kompetanse- og arbeidskrevende. Regelverket er uklart. Det stilles andre krav og forventninger til aktører og prosesser i verdensarvområdet og buffersonen, enn for andre arealer.
- Bygningsmassen og infrastrukturen vår har betydelig vedlikeholdsetterslep.
- Bygningsmassen for helse- og omsorg er underdimensjonert. Dette gjelder spesielt boligmasse som egner seg for tjenestemottakere.
- Bygningsmassen for oppvekst og opplæring er dimensjonert for et større barnetall enn Vega har i dag, samt framskrevne fødselstall.
- Rådhuset står på usikker grunn. På sikt vil situasjonen utvikle seg til å bli uholdbar, og tiltak må iverksettes. Jo tidligere prosessen med en ny løsning for rådhusfunksjonene iverksettes, jo lavere risiko og kostnader.
- Vann og avløp i Vega kommune er forbundet med ressurskrevende utfordringer, herunder også økonomiske utfordringer. De er arbeidskrevende for enheten.
- Manglende digitalisering av eldre kart, planer og databaser.

Utfordringene som tjenestene står overfor, er i all hovedsak i overensstemmelse med Generalistkommuneutvalgets drøfting av hvordan dagens små distriktskommuner fungerer².

---

² NOU 2023:9 Generalistkommunesystemet Likt ansvar – ulike forutsetninger punkt 5.11..

6. Muligheter, innovasjon og handlingsrom

Vega kommune har lyktes med interkommunalt samarbeid på en rekke fagområder. Interkommunalt samarbeid fremmes både av generalistkommuneutvalget³ og i distriktsmeldingen⁴ som en god løsning for å gjennomføre kommunale tjenester. Kommuneloven åpner for flere forskjellige typer samarbeid. Det er en betydelig tradisjon for interkommunalt samarbeid blant kommunene på Sør-Helgeland.

Samarbeid med andre kommuner vil bidra til å styrke objektiviteten og habiliteten i myndighetsutøvelse og forvaltning innen de tekniske tjenestene. Samarbeid kan også etableres mellom to eller flere kommuner for å sikre at saksbehandling gjennomføres av habile ansatte. Tempoet innen digitalisering av de tekniske tjenestene kan økes ved å invitere andre kommuner til samarbeid.

Kjøp av tjenester fra private leverandører, på Vega eller fra næringslivet i fastlandskommunene, kan tilføre tjenestene økt robusthet.

Den kommunale bolig- og bygnings situasjonen på Vega må utredes nærmere på en helhetlig måte for å undersøke mulighetene for bedre og mer kosteffektive løsninger. Slik utredning bør omfatte både formålsbygg og kommunale boliger. Det er viktig å få til en dynamisk, fleksibel og kostnadseffektiv bruk av kommunens formålsbygg.

7. Delmål med tilhørende strategier

Vi vil:	Slik gjør vi det:
Tjenester gjennomført i overensstemmelse med realistiske betingelser, med interkommunalt samarbeid som hovedstrategi	Interkommunalt samarbeid økes etter nærmere utredninger. Potensielle samarbeidspartnere inviteres til drøftinger om felles muligheter og handlingsrom.
Tjenestene styrket gjennom innkjøp	Bruken av kommersielle kapasiteter og kompetanse økes. Mulighetene for å øke andelen rammeavtaler undersøkes.
Formålsbygg godt utnyttet	Utredning om utnyttelse av og økonomisering med formålsbygg.

³ NOU 2023:9 Generalistkommunesystemet Likt ansvar – ulike forutsetninger.

⁴ Meld. St. 27 (2022-2023) Eit godt liv i hele Noreg – distriktpolitikk for framtida.